Štev. 2. V Ljubljani 24. julija 1888. Leto III.

OBRTNIK

Političen in strokovnjašk list za obrtni stan.

„Obrtnik“ izhaja 8. in 24. dan vsacega meseca in velja celo leto s pošiljanjem na dom vred 3 gld. — Za pol leta 1 gld. 50 kr. — Za četrtleta 75 kr. Posamične številke 15 kr. — Uredništvo in Upravništvo sv. Petra cesta št. 21. — Naročnina in inserati sprejemajo se tudi v „Narodni Tiskarni“ Gospodske ulice št. 12. — Dopisi in poročila sprejemajo se v slovenskem i nemškem jeziku. — Inserati se računajo po dogovoru.

Vabilo na naročbo.

Pričeli smo nadaljevati „Obrtnika“, ki je prenehal izhajati koncem 1884. l. Napravili smo na občno željo naših sodrugov temu listu večji format, da nam bode mogoče vsprejemati tudi inserate.

Uljudno vabimo tedaj v prvi vrsti obrtnike po mestih in na deželi, v drugi vrsti pa vse prijatelje delavskih stanov in obrtniškega napredka, da si naročijo naš list in da se ga poslužujejo za inserate.

„Obrtnik“ bode izhajal po dvakrat na mesec in sicer 8. in 24. vsacega meseca v sedanji obliki in stane za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. in za četrt leta 75 kr., posamične št. 15 kr. s pošiljanjem vred. Ceno nastavili smo primeroma nizko, da bode sleherni obrtnik lehko žrtvoval majhno svoto občnim namenom.

Naročnina in inserati naj se pošiljajo upravništvu „Obrtnika“ sv. Petra cesta štev. 21. Obrtnike pa prosimo da agitujejo za svoj list!

Upravništvo „Obrtnika“.

V Ljubljani 23. julija.

Prebili smo par jako vznemirljivih let. Politični odnošaji evropskih držav bili so tako oprezni in napeti, da je bilo vsaki dan bati se, da se pretrgajo tenke vezi, ki so še uzdržavale svetovni mir. Časniki, ki „delajo“ v javnem mnenji in skorej brezizjemno zastopajo koristi židovstva pripomogli so pa pošteno in največ v vznemirjenje sveta. Sleherna beseda, katero je spregovoril kaki državnik bodisi oficijelno ali pa v privatnem razgovoru, prebavljali so toliko časa, da jim je v vrsto prišla druga, — v največji sili izumili so pa židovski pisači sami kako tendencijozno vest, da so zadostovali škodljivemu poklicu svojemu.

In konec vsega političnega žlobodranja je ta, da imamo pri vsem tem še danes mir, in bi ga gotovo tudi tedaj imeli, ko bi se na kaki način zaprla bila usta židovskemu prorokovanju in hujskanju. Pisali so, dokler je še cesar Viljem I. živel, da bode vojna kedar on zatisne oči. Zatrjevali so, da je sedanji nemški cesar željen bojne slave; a prvo in drugo je bila lažnjiva domišlija. Komaj pa je preteklo nekaj dnij, ko se je v nemškem prestolnem govoru izrečno poudarjala miroljubnost in prepričanje o trajnem obstanku miru, kojega imamo kot udeleženci mirovne zveze tudi mi pričakovati; vže bruhnila je stara navada na obzorje in v novih konjekturah se išče nov povod vznemirjenju ljudstva. Koliko taki odnošaji škodujejo ljudskim interesom, to občuti vsakdo. Ne le da zaostajajo pričete reforme, kojih izvršitev je le v mirnih časih mogoča, — zaostaja tudi vsak materijalni napredek v narodnem gospodarstvu. Če si človek ni zvest jutršnjega dne, kako se bode lotil večjega podjetja, ki bi koristil obrtnemu razvoju. Večen strah pred negotovimi časi, tlači, kakor mora podvzetni duh; omeji ves promet na najnujnejše potrebe in je skorej jedini povod obtičanju gospodarskih razmer na istem mestu, kar je že samo o sebi velik nazadek

S patriotičnim čutstvom dovolili so ljudski zastopniki državi vse, kar ima omogočiti veljavo in sigurnost mirovnega obstoja naše države. Oboroženi do vratu — naslanjajoči se na slovesno objavljene zveze z druzimi državami — se nam vendar ni bati, da bi se proti naši skupni volji motil mir. Naj se tedaj vendar neha vže jedenkrat ono vznemirjajoče pisarenje, naj se da ljudstvu oddušku, da si opomore! Bremena, katera v interesu častnega obstanka naše širje domovine voljno prenašamo, dajo nam pravico tirjati, da se ne vznemirja svet brez povoda in le zato, da časnikarstvu gradiva ne primankuje.

Naši poslanci, ki so pod težo svetovnega položaja v nemar pustiti delo, kojega so v pričetku Taaffejevega nastopa toliko upapolno pričeli, podvizajo naj se sedaj, da nadomestijo zaostanek. Ker so nam podvojili izdajke, skrbijo naj, da se povzdignejo dohodki. Le cvetoča obrt in živahni promet bode v stanu prenašati visoka bremena, kakeršnih v mirnih časih še nikdar ni bilo. Skrajni čas je, da se uresničijo besede našega presvetlega vladarja, ki je v svojem prestolnem govoru pred osmimi leti kot nalogo vladi izročil: posebno skrb za delavske stanove.

Naj naši poslanci ne iščejo slave v tem, da se s tako toplimi besedami potezajo za vdove, kojih možje imajo do 7000 gld. letne plače — kakor je to storil g. poslanec Hren, čigar govor priobčimo na drugi strani — slave iščejo naj v tem, da govorijo in da se potezajo za koristi svojega naroda; kojemu so sami čestokrat že dajali priimek „reven narod“! Mož s sedmemi tisoči letnih dohodkov ima naš narod malo ali nič; najbržje jih tudi ne bo dobil, prepustite tedaj skrb za take reveže onim, ki jih imajo mej sabo. Naš narod je pač preboren, da bi vedel govore „a la Hren“ po vrednosti oceniti in tudi volilce njegove osoda „one obžalovanje vredne“ vdove; ne bode dovelj omehčala, da bi svojemu poslancu pošiljali za njegov govor zahvalnice. Zato pa prosimo našo gospodo, ki zastopa na Dunaji naše koristi, da si bode v vseh slučajih pred očmi držala resnico; da je naš narod dosedaj še vedno vesel, če si prisluži vsakdanji kruh, in da nam najmanj pristuje skrbeti in govoriti za povikšanje državnih stroškov, kajti skrb za te je v boljših in mogočnejših rokah, nego so žuljave roke našega naroda!

Obrtnikom v obrambo in pomoč.

II.

Marsikomu utegne se preveč zdeti, da smo postavili za vrhovni princip dela ali obrtnosti; da more omogočiti poleg prislužka vsakdanjih potrebščin, — kaki prihranek za slučaje nezgod in za stare dni. Kolikor naš domači svet poznamo pripisuje se tej strani delavskega smotra ali cilja mnogo premalo važnosti in to ne le od strani neobrtnikov marveč tudi od obrtnikov samih. Narodno-gospodarski temelji niso v našem narodu še dovelj poznani in razviti; in zategadelj je občna misel merodajna, da zadostuje povsem smotru obrta preživenja od dne do dne. Pomanjkanje narodno-gospodarske literature, katero čisto pogrešamo, je vzrok, da se ne pospnemo do pravih in neovrgljivih gospodarskih nazorov, kojih spoznavanje je slehernemu, ki živi od dela svojih rok mnogo potrebnejši nego politika, ki se pa tem intenzivneje širi mej maso naroda.

Mi trdimo, da se more vsako delo, ki ne pospešuje in ne doseže oni smoter, imenovati, brezuspešno. Narodu pa, kateri v svoji celoti v nemar pušča to prevažno stran narodne ekonomije, ostal bode vedno priimek — revnega naroda!

Listek.

Obrtne razstave.

Nižje-avstrijsko obrtno društvo otvorilo je letos v proslavo 40letnega vladanja presvitlega cesarja tako zvano „jubilejsko obrtno razstavo“ na Dunaju. Ta razstava je vsakako najvažnejši in največji čin, ki se v tej priliki pojavljajo po širni Avstriji, in ponosni smemo biti na to; da je ravno obrtnija, in edino ta, izvršila tako velikansko in pomenljivo podjetje. Obrtniki iz vseh krajev hitijo ogledat si tam razložene umotvore, da pomnožijo svoje znanje in spretnost. Ne mine teden, da beremo kakó obrtna društva od druzih mest obiščejo po 100—200 članov broječemu številu korporativno, to razstavo. Poseben odsek skrbi zato, da se udom obrtnih družeb razkažejo vse znamenite stvari in da se jim daje pojasnenje kakeršnega le želijo. Vsestransko zanimajo se obrtniki za razstavo; o koji pa naši domači obrtniki skoraj ne vedo! Iz tega se je nam in drugim marsikaj učiti! Kako cesar sam čisla obrtnijo; to pokazal je s svojim pogostim pohodom, in v laskavem priznanju nasproti društvenemu vodstvu in pa posameznim razstavljalcem. Sploh pa opažujemo, da se obrtna društva tudi po druzih kronovinah kaj marljivo razvijajo; ter posebno po razstavah skušajo povzdigniti veljavo in napredek obrtnije. Vsa obrtna društva imajo vsaj majhno permanentno razstavo v svojih prostorih, ki je občinstvu vedno pristopna, in kjer zamore sleherni ud razložiti bodisi kako izvrstno delo ali pa novo iznajdbo; in se ob enem poučevati o napredku njegove stroke. Take stalne razstave imati tudi štajersko in koroško obrtno društvo, in le v beli Ljubljani ne moremo dospeti do nikakega pravega cilja.

Pri najmanjši stvarici kojo namerava pri nas kedo ustanoviti praša se precej: „po čemu pa bo? kaj je to potreba?“ Iščejo se kaj tudi nagibi iz katerih bi ta ali oni kaj tacega nasvetoval; in že naprej bojimo se, da bi pač kedo tem potom ne nabral kakih lavorik. Da po takem sleherni že v začetku veselje zgubi do dela, če vže naprej vidi, da ga ne čaka druzega nego obrekovanje ali pa nevošljivost je umevno. Ko bi se slehernega, ki ima zato sposobnost in hoče v javnosti napraviti to ali ono podjetje z veseljem pozdravilo in podpiralo privoščilo mu tudi čast, katero si steče s svojim lastnim trudom, obrnilo bi se tudi pri nas marsikaj na boljše, naše glavno mesto ne bi imelo čim dalje bolj dolgočasnejega lica, javno življenje bi se pojavilo še v čem drugim, kakor samo o nedeljskem pijančevanju, in gotovo bi se tudi kaki tujec ložje udomačil in tukaj užival svoje dohodke. Majnka nam pa pospeševanja podjetnosti v Ljubljani kakor zdrave pitne vode. Mogoče, da bode slednja kadar jo dobimo, vplivala na naše živce, da nam odpravi pogubonosno čmerikavost in nevošljivost!

Poudarja se to sicer pri vsaki priliki in če pogledamo naša narodna podjetja, prepričamo se žalibog o istinitosti tega pridevka. Zakaj se pa vender tako malo stori za svrho gospodarskega razvoja; brez katerega narod nikdar — in če zasede tudi vse uradniške službe — ne bode dospel do blagostanja? Potreba nam je pričeti prav elementarno šolo v pojasnjevanje gospodarskih razmer in to tembolj ker naša obrtnost očividno hira.

Obrt in kupčija razvija se le tedaj če delavsko ljudstvo kaj prisluži. Svote, koje v slabih časih izpostavljajo vlade za javna dela z namenom delavskemu stanu pripomoči do prislužka koristijo vsemu prebivalstvu dotičnega kraja; kajti ne enako uradniku, ki živi ob stalni plači, čigar izdajki so na leta odmerjeni, potrošiti more obrtnik in delavec bodisi vže fabriški ali pa obrtni, le to in takrat, kedar si kaj prisluži. Stagnicija vseh obrtov in kupčij postaja tedaj očividna, kedar tej ogromni masi nižjega ljudstva primanjkuje dela in prislužka. Kmetija in industrija to sti oni kolesi, ki ženeti državni stroj; uspeh in sad teh je edino merilo blagostanja prebivalcev, občine in države.

Toliko v obče. Za naše lokalne razmere je pa prvi pogoj ta, da se domačinu obrtniku daje prislužek, da se ga podpira. Škode gotovo ne bode imel nihče, kajti poštenja domačemu obrtništvu nihče ne sme odrekati. Naj se privolijo domačemu obrtniškemu delu vsaj enake cene, kakor tujim podjetnikom, če se hoče obrtno umetnost povzdigniti na višjo stopnjo, kajti do skrajnosti pritisnene cene, ki se brezizjemno le domačemu delu priznajo, ne morejo pospešiti dobrega ali umetnega dela. To mora storiti seveda le kedor kaj ima; a umetnosti tudi pri druzih narodih ne pospešujejo reveži. Utrdimo se vendar jedenkrat za vselej v principu, da bode narod vedno reven ostal, če se bode ravno od omenjene strani z neko dosledno pazljivostjo gledalo in delovalo na to, da vsled preobilih dohodkov domačinu ne bode „greben vzrastel". Zgledov, da so naše opazke istinite, menda nam ni treba navajati, ker nikakor niso častni; in so bili v prizadetih krogih čestokrat vže od lastne strani priznani.

Če se ne posreči na ta ali drugi način obrtništvo povzdigniti, nastale bodo osodepolne posledice. Režija ali stroški, katere prenaša dandanes sleherni obrtnik, čigar obrt le količkaj zasluži ime večjega podjetja so tako ogromne; da se itak prehitrega in lehkega zboljšanja razmer ni nadejati.

Cene stanarine za prodajalnice in delavske prostore so v teku zadnjih let toliko poskočile, da je stari obrtnik ob svoti, ki jo danes plačuje za svojo prodajalnico vže celo leto živel. S stotaki za tesne in celo še nepripravne prostore se tako okolu meče, kakor bi se denar na cesti pobiral. Navaden krojač, čevljar, pek, mesar itd. plačevati mora po 200, 300—500 gld. stanarine za prazen tesen prostor. 100—200 gld. davka plačujejo čevljarji le od svoje obrti. Neutrudljivo je treba delati, dobro in skrbno gospodariti, da ostaja poleg stroškov primerno življenje!

Pač smo v marsikaterih in to v izključno domačih krogih uže čuli nasvet, naj obrtniki; zato da bodo ložje ceneje delali, opustijo drage prostore, naj se preselijo v predmestja in naj delajo v stanovanjih. — No, če se obrtnost ne zboljša, utegne se to tudi brez nasvetov prigoditi, a naše mestne očete in hišne gospodarje vprašamo le to; kako zunajnost bode imelo mesto pri zaprtih prodajalnicah, kakšni bodo dohodki hišnih posestnikov in kedo bode nadomeščeval vedno prazne davčne blagajne, če obrtniki ne bodo mogli več prenašati ogromnih stroškov.

Ugovarja se seveda; saj vemo, da je tako, a tudi drugje godi se enako, vsaj se ves svet pritožuje in vse nič ne pomaga, itd. Tem hočemo le neko razliko navesti ki je, recimo mej Slovenci in — recimo Nemci na Kranjskem. Bili so v letih pred krahom gotovo dobri časi. Marsikdo si je takrat opomogel, da še danes živi ob istem; a pri jaslih, dokler so bile polne — Slovencev ni bilo! Takrat so Slovenci še hlapčevali in če imajo sedaj, ko „gospodujejo" željo, da bi tudi v gmotnem oziru občutili kaj od onega „gospodstva", se je li temu čuditi; posebno pa od tiste strani ki je v omenjenih časih vedno zatrjavala, da se bode s politično premembo na bolje obrnil tudi gospodarski razvoj. Ne očitamo našim ljudem krivde o občni bêdi; pač pa izrečemo svoje prepričanje, da če se slovensko obrtništvo samo ne prebudi in ojači, če se kakor dosedaj fatalistično uda svoji osodi, potem nadeja naj se le — ne boljših — **marveč še slabših časov!** Znamenja to kažejo!

Dopisi.

Ljutomer. Jako nas je tu na Spodnjem Štajarji oveselilo, čuvši, da „Obrtnijsko društvo" v Ljubljani zopet deluje in da prične izhajati list „Obrtnik". Vesela nada prešinola je obrtnike, da dobe svoje glasilo, koje bode delalo za skupnost in napredek obrtnega stanu. Tu zagovarjalo njegove pravice, pojasnovalo drugim težnje ter ga branilo proti požrešnemu židovskemu kapitalu.

Veliko bi se dalo doseči, če bi poznali natančneje drug druzega, se zjedinili in zjedineni napeli skupne moči. — Skozi naš Trst se iz prekmorskih dežel uvažajo surovine na zahod in izdelane tam zopet nazaj izvažajo ter jih mi na zahodu za naše potrebe naročamo. Bi li slovenski obrtniki ležeči bliže morske ceste in orijenta ne mogli stopiti z zapadniki v konkurenco in tako svojemu ljudstvu pridobiti potreben zaslužek. Delo njih bi pa bilo gotovo solidneje kot ono tujcev. — Dovolil si bodem v prihodnje kaj več razjasniti o tem in menim, da me bode „Obrtnik" podpiral s svojimi nazori.

Danes mu le želim najsrečneji uspeh, ker pričakoval sem ga kot Simeon v nadi, da oživi slovensko tako potlačeno obrt. Dal Bog! M. K.

Iz Dolske okolice. B. V proslavo 40letnega vladanja Njega Veličanstva našega presvitlega cesarja, bi si naš deželni zbor ali odbor najčastnejši spominek za naš kraj postavil, ako bi se z njegovo pripomočjo napravil za naš kraj prepotrebni most čez Savo pri vasi Beričevo ali pa pod Zalogom. Naš kraj je za industrijelna podvzetja kaj pripraven in zveza z Ljubljano bila bi vsaki čas odprta, kar pa zdaj živo pogrešamo posebno ob času, ko Sava narašča in se moramo poslužiti dolge poti čez Črnuče, kar nam veliko ovir in zamude časa prizadeva.

Uže pred več leti se je živa potreba tega mostu za naš kraj poudarjala, ker po napravi mosta bilo bi vstreženo kmetijskemu in obrtnemu stanu našega kraja, za katerega se dosihmal od strani deželnega zastopa čisto nič ni storilo.

Javni mesečni shod „Obrtnega društva"

dne 15. julija 1888.

Predseduje gospod Anton Klein. Zastopnik vlade gospod J. Robida.

Gospod predsednik pozdravi navzoče in otvori zbor, na kar se prebere zapisnik zadnjega mesečnega shoda, kateri se odobri.

Pri drugi točki dnevnega reda: Dopolnilna volitev odbora, poprime besedo gospod Regali. On priporoča delavnega, zmožnega člana „Obrtnega društva" gospoda Föderl-a in želi, če ne bode noben drugi nasvetovan, da se ga voli per acclamationem, kar se vsprejme in gospod Föderl izvoli se jednoglasno.

K tretji točki podeli se beseda gospodu Žitniku. Ta na kratko razjasni, da se delo v prisilni delalnici ni nič omejilo, da se dela ravno tako, kakor poprej, le malo bolj skrivaj in da se ukazi deželnega odbora ne spolnujejo. Na to se udeleži debate več društvenikov, kateri vsi jadikujejo opisovaje, koliko da jim škoduje delo v prisilni delalnici in kaznilnici na Žabjaku. Po daljšem posvetovanji voli se odbor treh, ki naj pri deželnem odboru in pri predsedniku deželne sodnije potrebno ukrenejo, da se ono delo, ki škoduje obrtnikom, po kaznilnicah prepove.

K četrti točki dnevnega reda gospod predsednik Klein navaja, da je pripravil poročilo „O početku, razvoji in organizaciji obrtnega šolstva. Ker pa mora on predsedovati vsled nenavzočnosti g. podpredsednika prebral bode spis gospod tajnik, katerega pozivlja k temu. Poročilo se glasi:

Nekoliko o početku, razvoji in organizaciji obrtnega šolstva.

Kakor vam je znano, gospoda, dobimo na jesen v Ljubljani dve strokovni šoli, jedno za lesno obrt, drugo za šivanje čipk in umetno vezenje. Brez pomena toraj ni, ako si pri tej priliki dovoljujem izpregovoriti nekaj besed o obrtnem šolstvu v obče. Nas obrtnike zanima vsak pojav, vsak napredek našega stanu in za tak napredek smatram tudi to, da visoka vlada z veliko vstrajnostjo vstanavlja obrtne šole, iz katerih nam, ako Bog da, izide omikan obrtniški stan z velikim teoretičnim in praktičnim znanstvom. Utegnilo bi toraj koga izmed gospodov zanimati, ako vam po uradnih podatkih v kratkih potezah narišem, kako se je polagama, rekel bi prepolagoma razvijalo obrtno šolstvo, dokler ni dospelo do sedanje stopinje, ko je dobro urejeno in si pridobiva vedno več tâl med raznimi slojevi človeške družbe.

Obrtnih šol na Avstrijskem namreč še nimamo dolgo. Do srede minulega stoletja je skrbela država po največ samo za učeni stan, kar se pa dostaje producentov, kakor meščanov, obrtnikov, rokedelcev in kmetov, bili so prepuščeni samim sebi; država se ni menila dosti, kako in v koliki meri si prisvajajo izobražbo, katere jim je trebalo. S tem ni rečeno, da vlada sama ni čutila velike te nedostatnosti v javnem šolstvu, nego uradno poročilo z leta 1771. pravi med ostalim: „Mogoče je pač, da obstane svet brez latinskega jezika, obstati pa ne more brez spretnih delavcev v vseh strokah človeških potrebščin. Ti delavci morajo poznati svoj materni jezik, da v njem zapišejo dobro sestavljeno pismo, poznati morajo najnavadnejše račune, vporabljanje šestila in ravnila, vedeti morajo, kako se izračunja vsebina teles, poznati morajo prirodo, njene sile, mehaniko in učinke, pojmiti mestno gospodarstvo in sploh morajo prav in nravno misliti. Vseh teh stvarij bi se mogli učiti na realki; vsi nedostatki nižjih naših stanov izvirajo od tod, ker nimamo takih šol."

Šele velika cesarica Marija Terezija je odločno obrnila pozornost svojo na obrtni stan. Opominjam vas, gospoda, na naredbo, s katero je do cela presnovala dotedanje ljudske šole. Poleg trivijalnih in glavnih šol ustanovila je še posebno vrsto šol po deželnih stolnih mestih, tako zvane normalne šole. V četrtem razredu teh normalnih šol učili so se učenci, kateri niso vstopali v latinske šole, takih znanostij, katere so bile posebno važne za praktično obrtnost; poleg drugih predmetov namreč geometrije, mehanike, stavbarstva in prirodoslovja. Mimo tega je ustanovila gorenja naredba za obrtne učence, ki so dovršili normalno šolo, tudi nedeljske ponavljavne šole, ki so bile popolnoma jednake denašnjim obrtnim nadaljevalnim šolam, in katere so prvi pojav obrtnih šol na Avstrijskem!

Znano je, da je na mesto normalnih šol stopila realka, katera se je v prvotni osnovi svoji kolikor toliko ozirala tudi na potrebe obrtnega stanú, dokler ni bila s cesarskim ukazom z dné 8. avgusta 1868 izpremenjena v pripravljavnico za tehniške visoke šole. Zdajci je nastala potreba, da se osnujejo učilnice izključno za obrtni stan; posamezniki, kakor cele korporacije, obrtna društva, trgovski gremiji, pojedine občine in zadruge so ustanavljale obrtne nadaljevalne šole, ki pa niso mogle prav vspevati. Vlada sama je le po nekod dajala malenkostne podpore, organizovala obrtnih nadaljevalnih šol ni, najbrže zategadelj ne, ker jih je upravljalo trgovsko in naučno ministerstvo. Šele z letom 1881, ko je vso skrb zanje prevzelo samo naučno ministerstvo in je nato posebna centralna komisija za obrtne stvari jela delovati, šele tedaj, pravim, prišli so tem strokovnim šolam boljši časi; leta 1882. izšla je ministerska naredba, ki organizujejo obrtne nadaljevalne šole za vse dežele, zastopane v državnem zboru dunajskem, Nižjeavstrijsko izvzemši.

Koncem minulega upravnega leta je bilo že 359 takih šol, med njimi 5 s slovenskim učnim jezikom in malone 500 učencev; za vse je bilo troškov 268.232 gld.

Da so obrtne nadaljevalne šole potrebne, kdo bi tajil? Da delujejo dobro, to nam potrjajo vladni komisarji, ki jih nadzirajo, dokazuje pa tudi to, da se množè od leta do leta. Ali tega, kar nam dajo prave obrtne šole, kakeršne imamo na Avstrijskem od 1873. leta, ne morejo nam dati obrtne nadaljevalne šole. Vzrokov je dosti. Opominjam samo, da so učenci obrtnih nadaljevalnih šol jako različni v svojih znanostih, da ne pohajajo pouka vsak dan in vrh tega po največ zvečer, ko so utrujeni. Naposled tudi ne hodijo redno v šolo, kar je naravno pri vajencih. Uradna poročila tožijo, da stopajo nekateri v šolo šele po Božiči, ko jih mojster lažje pogreša; drugi izostajajo perijodično na pr. tapetniki početkoma poletne sezone, sobni slikarji, kadar se ljudje selijo čevljarji, spomladi in na jesen itd. Umevno je toraj, gospoda moja, da pri tem pouk trpi, da mora trpeti. Uradno poročilo pravi: „Zboljšalo bi se razmerje dosti, ako bi zadruge ne oproščale vajencev, dokler ne zvršé obrtne nadaljevalne šole. Da pa vajenci neredno pohajajo te šole, tudi ne prihaja toliko od tod, ker so sami leni, marveč od tod, ker se mojstri upirajo obrtni nadaljevalni šoli, češ, da zaradi nje izgubljajo pomožne svoje delavce za nekaj ur na teden. Slabe posledice, ki izvirajo iz tega upiranja, prestale bodo šele tedaj, kadar bodo obrtniki spoznali in vedeli ceniti prednosti obrtnega izobraževanja, in bodo v polni meri podpirali nadaljevalne šole."

Da prestopim sedaj na obrtne šole, dovolite, gospoda moja, naj navedem, kaj je prav za prav namen teh šol. Obrtna šola, kakor je uravnana pri nas na Avstrijskem, vzgaja v prvi vrsti dobre mojstre, polirje, delovodje in risarje v raznih strokah, stavbarske in umetne obrti. Mladeniči, ki namerjajo biti obrtniki, ali pa tudi taki, kateri so v obrti že praktično izučeni, uče se na obrtnih šolah onih teoretičnih strokovnih znanostij in ročnih spretnostij, katerih se ne morejo naučiti ni v obrtni praksi ni na meščanskih šolah (znano je, da se te po šolski noveli morajo ozirati tudi na potrebe obrtnega stanú), pa tudi ne na obrtnih nadaljevalnih šolah. Kakor torej vidimo, lepa naloga. Na obrtni šoli je praktično izobraževanje lepo uravnano s teoretičnim, kakor nikjer drugje; obrtna šola poučuje sistematično o surovih produktih, kako jih treba mehanično in kemično pretvarjati in preustrojati v tržno

blago, poučuje nadalje o pripomočkih, namreč ob orodji in o stroji, dalje o zakonih dotične umetnosti, in to poslednje menda ni zadnje, ker je potreba ne le, da je tržno blago za rabo, nego tudi, da ustreza dobremu ukusu.

Spočetka obrtna šola seveda ni bila prav tako urejena, ali vedno ji je bil namen: vzgojiti omikano obrtništvo, katero jedino more povzdigniti domačo industrijo tako, da more tekmovati z inozemsko. Vsakomur ni dano, da bi šel na tehnične visoke šole, te nam dobro nadomešča dobro urejena obrtna šola! Protivnikov je imela sicer dosti in jih ima še, ali ogromna večina priznaje njihovo dobro delovanje. Povsodi, kjer procvita obrt, ustanovljene so že davno obrtne šole; na Angleškem n. pr. imeli so že leta 1873. čez 1400 obrtnih šol z malone 50.000 učenci.

Obrtno izobraževanje je, kakor pravi Schmoller, morda važnejše od vseh zadrug; cvetoče zadruge koristijo venderle v prvi vrsti posamezniku, obrtno šolstvo pa se ozira na vse. In da navajam še drugega strokovnjaka. Obrtna šolska sistema je najpopolnejša; ona dovoljuje vsakomur, da si pridobi najvišjo mero strokovne omike, katera se ravna po tem, kolikor je kdo prinesel znanostij v obrtno šolo in pa po tem, kako jo obiskuje!

To je v kratkem nekaj podatkov ob obrtnem šolstvu. Da si še v našem mestu ne dobimo precej državne obrtne šole, ki bi se ozirala na vse potrebščine obrtnega stanú, upajmo vendar, da bode tudi strokovna šola za lesno obrt, poleg nje pa strokovna šola za šivanje čipk in umetno vezenje lepo ospevala ter vestno skrbela za interese obrtništva na Kranjskem!

Ministerski ukaz od 29. maja 1888, št. 23.910, ki je že bil priobčen v slovenskih časnikih, določuje jasno, da bo v obrtni šoli ljubljanski učni jezik slovenski, toda tudi nemški govorečim otrokom bode dana prilika, da se bodo mogli izobraževati v tej šoli.

Prof. Šubic, ki je zdaj na tehnologiškem muzeji na Dunaju, namenjen je za vodjo obrtni šoli v Ljubljani.

Prof. Šubic bode pozneje izdal po vzgledu strokovne šole v Beljaku organizacijski načrt, učni program, učni načrt in razdelitev učnih ur. Prof. Šubic bode tedaj vse to še-le izgotovil in predložil ministerstvu v potrjenje.

Odprla pa se bode ta šola meseca oktobra t. l. v Virantovi hiši.

Obrtno šolo v Ljubljani bode nadzorovalo tako zvano strokovno nadzorstvo, v katerem bodo zastopani: **vlada, dežela** (deželni odbor), **trgovinska in obrtna zbornica, občina ljubljanska** in **kranjska hranilnica**. Ti faktorji so največ pripomogli za ustanovitev obrtne šole v Ljubljani, in bodo po takem tudi največ uplivali na to šolo.

Po prečitanji tega spisa otvori gospod predsednik debato. Besedo poprime g. D. Hribar. Oziraje se na podatke poročila dokazuje, kolikega pomena da so obrtne šole in kaj vse pridobimo, če bodemo imeli dobro izurjene mojstre, ki bodo znali spajati teoretiko s praktiko. Da naša obrtna šola še ni tako popolna, kakor bi jo mi želeli, je ob sebi razumno, a začetek je storjen in upati je, da se bode nadalje oziralo na želje obrtnikov in tako dopolnilo pomankljivo. Omenja tudi, da gre glavna zahvala za to pridobitev gospodu c. svetniku J. Murniku.

Gospod Šturm z veseljem pozdravi odpretje obrtne šole in pravi: To je za nas, ki ne moremo dati svojim otrokom nobene dote, velike koristi, ker pošiljali bodemo svoja deca vsaj v šolo, da se do dobra izurijo in gotovo nam bodo vedela zato hvalo v poznejših letih.

Gospod Regali se strinja z vsem drugim, le čipkarija mu ne ugaja. To, pravi, ne bode prinašalo nikdar sadu in ves zato potrošen denar je zgubljen. Potrebovali bi mašinsko, stavbarsko in mehanično šolo, da bi se v tej stroki naši dečaki popolnili, ker tu čaka gotovo več in boljšega zaslužka, kakor pri čipkariji.

Pri zadnji točki oglasi se g. D. Hribar. Spominja, da vse sedaj praznuje 40letnico vladanja Nj. Veličanstva cesarja Frana Josipa I. Ker obrtniki ljubljanski gotovo niso manj udani presvitlemu cesarju, kakor drugi, želi da se na kak način pridružijo tej proslavi in predlaga, ker je za razstavo čas prekratek, naj se napravi kaka velika veselica, katere čisti dohodek naj se porabi v kak blag namen.

Gospod Regali podpira to idejo in dostavlja, da čisti dohodek naj se uporabi za revne vdove in sirote obrtnikov in onemogle obrtnike, kar se sprejme.

Razgovora udeleže se še nekateri gospodje potem se predlog g. D. Hribarja sprejme in izroči skrb za osnovanje veselice odboru, kateri naj se pomnoži za kolikor potreba, da bode priredil dostojno praznovanje.

Konečno se zahvali gospod predsednik udeležencem shoda in zaključi zborovanje ob polupeti uri zvečer.

V Ljubljani 16. julija 1888.

Domače in razne stvari.

(Potrjenje.) Dosedanji mestni župan Grasselli je bil vsled Najvišjega potrdila dne 16. julija zopet na tri leta umeščen.

(Umrl) je v Šentvidu na Koroškem, kamor se je šel zdravit, v. č. gospod Jožef Jerič, vpokojeni Dobovski župnik i po svoji preselitvi v Ljubljano, večletni urednik i solastnik „Slovenca“. Ustanovil je tudi katoliško bukvarno i za njo pozneje tudi katoliško tiskarno, kateri podvzetji sta zdaj lastnina katoliškega tisk. društva. Obrtniki teh strokov, kakor je umevno, niso mogli posebno pozdravljati s tem ustanovam jim napravljene konkurence. Bil je sicer g. Jerič jako marljiv in delaven. Naj v miru počiva.

(Na zadrugo krojačev) v Ljubljani, o kateri pa dosedaj še ni duha ne sluha, došlo je sledeče pismo: Vam je pač znano, da so dosedaj le veliki tovarnarji in razni konzorciji preskrbovali erarično opravo in druge za vojaščino potrebne stvari, ter so potem izžemali malega obrtnika kakor limono. Kakor smo poizvedeli, bode visoko vojno ministerstvo v septembru l. l. odpovedalo dotično pogodbo o zalaganji vojske in poteče pogodbeni rok z 31. dnem decembra l. l., in omenjeno ministerstvo nekda hoče v zmislu resoluciji, kateri sta sklenili delegaciji, v bodoče malim obrtnikom izročati ta zalaganja, s čimer se bode zagotovil obrtnemu stanu boljši in siguren zaslužek. Ker pri tacih ponudbah treba vzajemnega postopanja vsega obrtnega stanu in pred vsem osnovati konsorcij, je načelstvo zadruge sklenilo v poslednji odsekovi seji, da prej o tem obvesti vse zadruge. Usojamo si Vas, uljudno prositi, da nam blagovoljno naznanite, če se in v koliko se hoče udeleževati tamošnja zadruga udeleževati omenjenega zalaganja vojske in konsorcija, ki se bode sestavil. Ker je stvar nujna in važna, se prosi, da vsaj v 8 dneh naznanitve, če bi kaj sklenili, ker se le potem moremo začeti s sestavo konzorcija, ko zvemo kaj so sklenile zadruge. Uprašanje nastane: koliko koristi bodo imeli krojači v Ljubljani s tem, da se ne združijo v zadrugo.

(Zgradba nove mestne šole) na starem živinskem sejmišči, katero so pričeli s pričetkom tega meseca, dobro napreduje. Od stavbenega mojstra gosp. Zupančiča ml., ki je tudi c. kr. vadnico v občno pohvalo izvršil, smo preverjeni, da bo tudi z novim poslopjem pokazal, da je mož v svojem poklici, katerega sploh priporočamo vsakemu, kateri hoče svoje poslopje novo zidati ali pa tudi praktično prenarediti. Načert nove šole je napravil drugi mestni inženir g. Hanuš.

(Odlomek iz govora g. poslanca Hrena v državnem zboru dne 25. maja 1888), zaradi povikšanje pokojnine uradniških udov, katerega v današnjem uvodnem članku omenjamo slove po stenografičnem zapisniku: Ich mache nur aufmerksam, dass zum Beispiel die Witwe eines Hofrathes in Wien, also eines Beamten der fünften Rangclasse, der zuletzt bis 7000 Gulden Einkünfte bezog, eine Pension von 630 Gulden erhält, die Witwe eines Beamten aus der sechsten Rangclasse mit dem Bezuge von 4400 Gulden einen Anspruch auf 525 Gulden hat, das ist beiläufig ein Elftel oder ein Zwölftel der bisherigen Bezüge des Mannes. Nun bitte ich aber die Situation einer solchen Witwe, selbst wenn sie nicht für Kinder zu sorgen hätte, zu berücksichtigen und zu bedenken, dass, je höher die gesellschaftliche Stellung des Beamten war, auch desto grössere sociale Verpflichtungen an dessen Witwe herantreten, dass ihr eine Menge Auslagen bevorstehen, die sie nicht von sich weisen kann; so die Auslagen für die ärzliche Behandlung des Mannes, die Conductkosten, da sie ja auf das sogenannte Conductsquartal, welches nur nach Beamten im Gehalte von höchstens 600 Gulden gebürt, keinen Anspruch hat; ferner dass sie während der Trauerzeit auch in Bezug auf ihre äussere Erscheinung, auf ihre Bekleidung sich Auslagen machen muss, dass sie sich auch einem gewissen Zuge der Pietät nicht entschlagen kann und will, um die Stelle, an welcher die irdischen Ueberreste des geliebten Gatten, des besorgten Vaters und Ernährers der Kinder gebettet liegen, durch einen Denkstein, wenn auch in der bescheidensten Form, zu bezeichnen; ich bitte weiters zu bedenken, dass die, wenngleich in ihrem früheren Umfange nicht mehr benöthigte Wohnung nicht sogleich verlassen werden kann, sondern dieselbe erst gekündigt werden muss, dass überhaupt der ganze Haushalt erst allmählich aufgelöst werden kann, und so wird es Ihnen klar werden, dass mit dem Tage, an welchem der Beamte, der Versorger der Familie, aus der Mitte der Seinigen geschieden, wenn ein anderes Vermögen nicht vorhanden ist, was meistens der Fall und wo also die Witwe als Erbtheil lediglich das letzte Anstellungsdecret ihres Mannes bekommt, das trostlose Geschick der Hinterbliebenen besiegelt ist, **dass mit demselben Tage die bittere Noth, das Elend, die Verzweiflung in die bishin erträglich versorgte Familie Einzug hält.** — Sedaj vendar ne bode nihče trdil, da samo obrtniki stokamo o slabem stanju.

(Mestnemu redarstvu.) Na sv. Jakoba nabrežji nasproti kleparske steze razobesi neki novo naseljeni žid, kateri ima pravico za prodajo starega blaga ob tržnih dneh posebno sejmski čas po ograji pri Ljubljanici i po tleh svoje krasno blago, obstoječe iz starih škornj, scapadranih hlač, ubitih piskrov, glažovine in drugih smradljivih stvari; tako da je najlepši prospectiva iz Hradeckega mostu na njegovo imenitno izložbo. Vsi starinarji čudijo se temu, ker jim je znano, da so spodili naši redarji sleherno staro ženico, ki si je drznila ob sejmskem času tako blizu mostu svoje blago prodajati. Misli se, da ima židov najbržje posebni privilegij za to!

Št. 12410.

Slavnemu uredništvu „Obrtnika“

tukaj.

Pozivno § 19. tiskovnega zakona se slavno uredništvo pvzivlje, da v svoj list sprejme sledeči popravek poročila „o olepšanji Ljubljani“, katero je bilo priobčeno v prvem, dné 8. julija izišlem listu med domačimi in raznimi stvarmi:

Prvi list „Obrtnika“ je v zadevi pod naslovom „O olepšanji Ljubljane“ popačeno poročal. V resnici je stvar ta: V vlogi z dné 11. januvarija t. l. prosil je Martin Stražišar — ne Perko — hišni gospodar v Krakovskih ulicah št. 1, da sme pri svojej hiši zgraditi novo gospodarsko poslopje s pročeljem proti Emonski cesti. Ker se pa ta zgradba ni ujemala s stavbinsko črto, katero je določil občinski svèt v seji dné 5. maja 1885. l. za Emonsko cesto, je bil magistratni gremij z ozirom na § 4. stavbinskega reda Kranjskega z dné 25. oktobra 1875. l. primoran, Stražišarjevo prošnjo odbiti.

Na to je Martin Stražišar v vlogi z dné 4. aprila t. l. prosil, da se mu dovoli le prenaredba starega hleva in šupe na podlagi načrta, ki je bil tako izdelan, da so se posamezna poslopja med saboj skladala. Ker se je mestni magistrat o nujni potrebi tega zdelovanja uveril pri ogledu na lici mesta dné 5. aprila t. l. je magistratni gremij prenaredbo poslopij po predloženem načrtu dovolil.

Martin Stražišar pa se pri zdelovanji ni oziral na potrjeni načrt, temveč je dal svojevoljno postaviti leseno šupo ob Emonski cesti. Popolnem neosnovano je zaradi tega vsako očitanje gospodom; Pakič, dr. Starè in Duffé — zadnja dva gospoda še celo pri dotičnem ogledu nista bila zraven.

Ko je mestni magistrat zvedel o tem svojevoljnem postopanji Stražišerjevem, je v smisli § 96 stavbinskega reda potrebno ukrenil, da bi se bila lesena šupa na troške in nevarnost Stražišarjevo podrla. Med tem pa je umrl Martin Stražišar in njegov sin Anton je dné 22. junija t. l. tukaj prosil, naj mu mestni magistrat dovoli, po očetu svojevoljno postavljeno šupo prenarediti.

To prošnjo je magistratni gremij tudi povoljno rešil, ker se je Anton Stražišar zavezal da bode v slučaji, če bi prišlo do uravnave Emonske ceste v smisli sklepa občinskega sveta z dné 5. maja 1885., sveja poslopja na zahtevo mestnega magistata brezplačno pomaknil nazaj v stavbinsko črto.

Trditev, da bode mestni magistrat bajé prisiljen „nekaj trpeti“ (!) v prenaredbi te lesene šupe, je povse strte zvita in — neizmerno najivna.

Magistrat deželnega stolnega mesta.

V Ljubljani dné 14. julija 1888.

Župan: Grasselli.

(Popravek.) Glede oddaje kamnoseškega dela za novo mestno ljudsko šolo v mestnem odboru ljubljanskemu, moramo naše prvo poročilo s tem popraviti, da ni mestni odbornik, steklar g. Peregrin Kajzel glasoval za male obrtnike, ampak je pred glasovanjem iz dvorane — odšel; a vrnil se zopet nazaj, ko je bilo glasovanje že končano. Ne vemo, mu je bilo odsotnost v resnici nujna potreba — ali kaj! Popraviti pa moramo, da je odbornik gosp. Ivan Tomšič glasoval v prid malih obrtnikov ne pa velike industrije, in to je pravo!

— Posnemanja vredno. Češka hranilnica je krojaški i čevljarski zadrugi v Pragi vsaki po 4000 gld. z namenom darovala, da se vstanovijo posojilnice krojaškim in čevljarskim pomočnikom. V občnem zboru krojaške zadruge sklenilo se je jednoglasno, ustanoviti posojilnico ter potrdil predloženi upravni regulativ.

— Obrtna razstava v proslavo 40letnega vladanja našega cesarja na Dunaji v rotundi je še do 31. oktobra viditi.

— Izdelovanje obutvi v deželni prisilnici in poboljševalnici v Korneuburgu. Tovarnar za obutev je ponudil deželni prisilnici in poboljševalnici v Korneuburgu, da hoče tamošnje delavne moči porabiti za izdelovanje obutvi za izvoz. Ravnateljstvo omenjenega zavoda se je obrnilo do Dunajske trgovske zbornice, da izreče svoje mnenje in slednja se je dosledno izrekla, da naj se ne vsprejme ponudba v tem slučaji, ker nasprotuje sklepom dolenje-avstrijskega deželnega zbora, s katerimi se je določilo, s čim se imajo pečati prisiljenci, in sklepom zbornice same iz 1876 zastran dela po kaznilnicah, po katerih se ne smejo take delavne moči prepuščati zasebnim podjetnikom za izdelavo izdelkov rokodelske obrti.

— Povodom štiridesetletnice vladanja cesarjevega sklenil je odsek dunajske čevljarske zadruge na predlog prvega dunajskega meščanskega kluba čevljarjev dunajskih v poslednji seji jednoglasno, da se osnuje iz zadružnega premoženja zaklad v znesku 20.000 gld., iz katerega obrestij podpirali se bodo obožani mojstri, revne vdove in sirote.

— Razmerje v davkoplačevanju. V dunajskem mestnem zastopu konstatovalo se je, da židovski podjetniki, „Mödlinger Schuhfabrik“, ki imajo poleg strojev nad 1000 pomočnikov in na Dunaji 13 podružnic v katerih razprodajajo svoje izdelke; plačujejo za to vse skupaj obrtnega davka le **dvesto in deset goldinarjev na leto,**

in še le za tekoče leto povikšala se jim je svota na 315 gld. 92 kr. Nam so znani v Ljubljani čevljarski mojstri, ki nimajo niti 10 pomočnikov in vendar plačujejo na leto nad 100 in do blizu 200 gld. obrtnega davka. Komentara menda ni potreba.

— V Zagrebu si je dal pekovski mojster g. Zeininger postaviti novo peč po sistemi H. Doberschinskega pa z nekaterimi prenaredbami. Ta peč je napravljena z dvemi vsajali ali nadstropji, se da veliko kuriva prihraniti, ako ravno se za kurivo rabi premog, je to brez smradu. Ako bi slučajno kaki pek iz našega kraja prišel v Zagreb, naj ne zamudi si omenjeno peč ogledati in si jo po mogočnosti omisliti. Uredništvo našega lista prav rado vstreže svojim naročnikom, si vnanjo obliko tej peči ogledati, katera je narisana v treh podobah zadnje številke Zagrebškega „Obrtnika“.

— Tesarji in mizarji ki spadajo k črni vojski bodo v posebni evidenciji. Okrajna glavarstva so dobile nalog zadevno stvar vrediti.

(Umrl) je včeraj popoludne na svoji graščini v Radovljici g. grof Thurn, deželni glavar kranjski in zastopnik kupčijske in obrtne zbornice v deželnem zboru. Bil je blag in vsega spoštovanja vreden plemenitaš. Bodi mu zemlja lahka!

Listnica uredništva. Gospodu resnico in pravicoljubu v Ljubljani. Vaš dopis o poberanji užitninskega davka in njega kritične opazke so prav resnične, vendar nam nij mogoče za zdaj ga sprejeti v naš list, delali pa bodemo na to, da se ta stvar v mestnemu zboru bodisi po potu nasveta ali interpelacije mestni blagajni v korist na dan spravi. Priznamo, da je treba to stvar iz korenine popolno predrugačiti, kajti po tej poti ne sme in ne more se nadaljevati.

Janez Verhovec,
jermenar (10—1)
Stari trg št. 17.
Priporoča se p. n. občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih **konjskih oprav** in vse v to stroko spadajoča dela. Popravila se izvršujejo točno, dobro in ceno.

J. KLAUER
(‚pri Voglu‘)
priporoča svojo bogato zalogo
špecerijskega in materijalnega blaga
na debelo in drobno.
Sosebno priporoča:
garantirano najboljši pristni
brinjevec
domačega izdelka, kot zdravilo za **obtežave želodca, vodenico** in vsakovrstne druge bolezni.
Priporoča tudi:
veliko zalogo **špirita, ruma** in vsakovrstnih **likerov** itd.
Naročila se točno izvršujejo. (9—1)

Razglas.

Zaradi **gradenja novega poslopja za stanovanje gg. učiteljem in cerkveniku v Borovnici** bo pri podpisanem uradu **zmanjšavna dražba**

dne 29. julija 1888. leta

ob 4. uri popoludne.

Zidarsko delo z materijalom, ročnim delom in vožno vred je proračunjeno na . .	3817	gld.	66	kr.
kamnoseško delo na	78	„	64	„
tesarsko delo na	1637	„	45	„
ključarsko in kovaško delo . .	606	„	34	„
mizarsko delo na	500	„	73	„
mazarsko delo na	162	„	11	„
kleparsko delo na	113	„	—	„
lončarsko delo na	130	„	—	„
steklarsko delo na	198	„	82	„
in štedilna ognjišča na . . .	190	„	—	„
Vkup . . .	7434	gld.	75	kr.

Vsak ponudnik mora pred dražbo položiti 10% jamčevine.

Pismene kolekovane ponudbe z vadijem vred vsprejemale se bodo **do 4. ure 29. julija.**

V ponudbi mora biti krstno ime, priimek, stanovanje in ponudnikov stan, najnižja cena s številkami in črkami razločno zapisana; tudi mora biti pristavljeno, da vsprejme ponudnik vse splošne in posebne pogoje dražbe brez pridržkov.

Podpisani urad si pridržuje pravico izmej ponudnikov izbrati si po svojem preudarku podjetnika.

Stavbene načrte, splošne in posebne pogoje, cenilne izkaze in proračune lahko vsakateri pri podpisanem uradu pregleda.

Županstvo v Borovnici,
dne 19. julija 1888.
(12—1) **Jos. Verbič**, župan.

Vsakovrstnih dežnikov in solnčnikov,
poštenega domačega izdelka,
priporoča po zelo nizkih cenah
JOSIP VIDMAR
izdelovalec dežnikov in solnčnikov.
Ljubljana, Stari trg.
Dežniki in solnčniki se hitro in ceno popravljajo in na novo prevlačijo. (11—1)

Svež ržen kruh,
vsakovrstno
nasladno pekarijo
in
kruh na vago
klg. po 14, 16, 22, 24 kr. priporoča
Jakob Zalaznik,
Stari trg hiš. štv. 16.
Dalje se priporoča gg. gostilničarjem za mnogobrojna naročila, katerim se na željo ob vsakej uri kruh na dom pošilja. (12—1)

Preselitev prodajalnice.
Svojim cenjenim naročnikom in kupovalcem uljudno naznanjam, da sem ostavil svojo dosedanjo
prodajalnico s čevljarskim blagom,
katero sem imel več let in v katerej sem imel vedno **največjo izber** ter se **preselil**
v Cetinovičevo hišo na Kongresnem trgu št. 3,
kjer sem otvoril svojo novo prodajalnico.
Zahvaljujoč se najtopleje za do sedaj izkazovano zaupanje, prosim uljudno, da mi je še dalje ohranite, ter zagotovljam, da se bodem kakor dosedaj prizadeval, da postrežem svojim naročevalcem in kupovalcem v vsakem oziru najreelnejše in kolikor moč po ceni.
Z velespoštovanjem
JARNEJ ŽITNIK.
V Ljubljani v maji 1888. (8—1)

Franjo Dežman
knjigovez, sv. Petra cesta št. 6. v Ljubljani
priporoča se
za vezanje knjig, napenjanje zemljevidov in planov,
za izdelavanje **platnic, galanterijskega** in **kartanašnega dela** ter vsega, kar spada v njegovo obrt. (7—1)

„Foncière“.
Peštansko zavarovalno društvo
priporoča se v zavarovanje poslopji, premakljivega blaga in na življenje.
Zavarovalni pogoji so zelo ugodni.
Pisarna glav. zastopa: Kongresni trg, nasproti nunske cerkve, v II. nadstr. hiše štev. 14. (4—2)
Fran Drenik.

JANEZ PETERCA,
trgovec z lesom, Dunajska cesta, 31.
priporoča svojo veliko zalogo
najboljšega stavbenega in mizarskega lesa
vsake dolžine in debelosti po obče znanih nizkih cenah. — Tudi se dobi vsaki čas **zidarska opeka, strešniki** in **žlebaki** iz skušeno dobrega materijala iz lastne opekarne na Črnučah. Na zahtevo se naročeno blago tudi pošilja na dom. (1—2)

M. SKRABEC,
stavbeni in galanterijski klepar
v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 1
se priporoča častitim p. n. naročnikom, da prevzame vsa v njegovo stroko spadajoča stavbena dela v mestu in na deželi v vseh rabljivih kovinah, ravno tako za nova dela, kakor tudi poprave in povlake. Dela se hitro, točno in solidno izvrše, po zmernih cenah in iz najboljše kovine, za kar se strogo jamči.
Zaloga **svetlega** in **lakovanega, hišnega** in **kuhinjskega orodja, otročje banje** in **banje za sedenje** ter **stoli za kopanje s kurjavo** in **brez kurjave** so vedno v zalogi, zaloga **waterclossets** najboljše konstrukcije, katere se tudi postavljajo. Izdelujejo se tudi **črke za firmske table.** (3—2)
Naročbe in poprave vsake vrste se hitro in ceno izvrše.

Bau- und Galanterie-Spengler
in Laibach, Schelenburggasse Nr. 1.
empfiehlt sich dem verehrten p. t. Kunden zur Uebernahme, sowohl in der Stadt als auf dem Lande — aller und jeder in das Fach einschlagenden Bauarbeiten in allen vorkommenden Metallen, sowohl neue Arbeiten als Reparatur und Anstrich, unter strengster Garantie für prompte und solide Ausführung bei besten Materialen zu möglichst mässigen Preisen.
Lager sämmtlicher **blanken** und **lackirten, Haus-** und **Küchengeräthe,** so wie **Kinder-** und **Sitz-Wannen, Badewannen** und **Badestühle mit** und **ohne Heitzung** stets vorräthig. Lager und Ausstellung von **Waterclossets** bester Construction. Erzeugung von **Firmabuchstaben.**
Bestellungen und Reparaturen jeder Art werden schnellstens und billigst effectuiert.

FRANJO LEVC
(poprej J. Spoljarič)
ključavničar, Ljubljana, Gradišče, Hilšerjeve ulice 12.
priporoča se za vsa v njegovo stroko spadajoča dela, kakor: pri **stavbah,** izdelovanje **štedilnih ogajišč, peči,** vsakovrstno **popravljanje** itd., ter zagotavlja točno in solidno izvrševanje po najnižji ceni.
Prevzame omenjena dela tudi na deželi in jamči za dobro in solidno delo.

FRANZ LEVC
(vormals J. Spoljarič)
Schlossermeister, Laibach. Gradischa, Hilschergasse 12.
empfiehlt sich bei allen in sein Fach einschlägigen Arbeiten als: bei **Neubauten,** Erzeugung von **Sparherden, Oefen,** ferner **Reparaturen** etc., zur billigsten und promptesten Ausführung.
Uebernimmt solche auch am Lande und garantirt für gute und solide Arbeit. (6—2)

Ludovik Widmayer,
mizarska in tapecirarska obrt,
priporoča svojo bogato zalogo likane in lakirane hišne oprave, divanov, matracov od žime in zmeti (Federn), otročjih vozičkov, karnis, svetih slik, pultov za mašne knjige itd.
Izdeluje na naročila lednike za pivo in jedi, prevzema dela pri zidanji, kakor tudi popravljanja po najnižji ceni.
Unanja naročila se točno izvršujejo.
Delavnica: Gospodske ulice 10. Zaloga: Na Bregu 10. (5—2)

Izdajatelj in odgovorni urednik Jože Regali.

Tisek „Narodne Tiskarne“.